

ИМПУЛСИ

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

Печат

Ръководител на проекта

д-р Себастиан Фишер
Институт по дидактика на демокрацията
Университет Лайбниц, Хановер

Координатор на проекта

Арне Шрадер

Автори

DETECT консорциум

Дизайн

Марайке Хелдт

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

Авторско право:

Всички права запазени. Съдържанието на публикацията може да се използва за образователни и други нетърговски цели, при условие че следното име се използва като източник при всяко възпроизвеждане: "Erasmus+-Project DETECT".

Материалите могат да бъдат намерени на:

www.detect-erasmus.eu

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация представя само възгледите на авторите. Комисията не може да носи отговорност за използването на съдържанието.

Project number: 2018-1-DE03-KA201-047400

Консорциум

Университет Лайбниц, ХанOVER
Институт по дидактика
на демокрацията
Германия

 Institut für
Didaktik der Demokratie

ГОНГ
Хърватия

Гимназия Пула
Хърватия

Център за европейски бежански
миграционни и етнически изследвания,
Нов български университет
България

Център за обучение на квалификация на
педагогическите специалисти
България

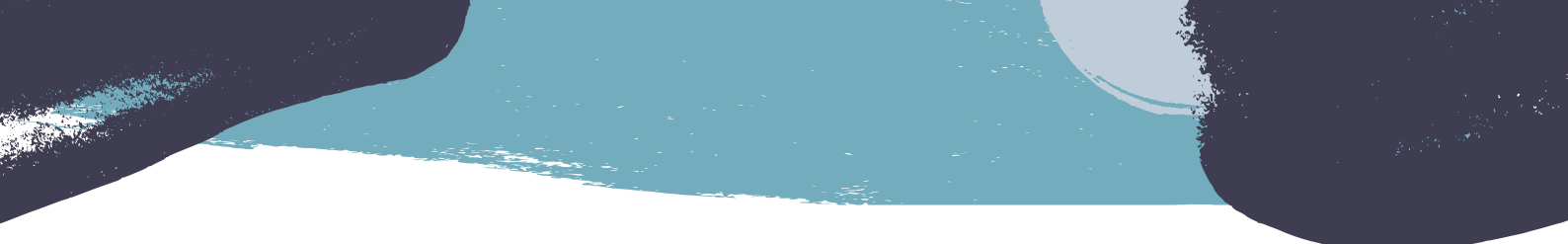

Център за демокрация
Виена
Австрия

Demokratiezentrum **Wien**
www.demokratiezentrum.org

Съдържание

Австрия	05
Социалните ботове срещу Глобалния договор за миграцията	05
България	08
Фалшиви новини за бежанските потоци от евродепутата Ангел Джамбазки	08
Ден на възпоменание на жертвите на комунизма: фалшиви снимки	10
Фалшива новина = невежество на политическите лидери	12
Фалшиви новини за стипендии на ромски ученици	16
Липсата на прозрачност на публичното финансиране срещу превземането на държавата	19
Хърватия	22
„Обидени мюсюлмани“ атакуват коледно дърво	22
Германия	24
„Ислямизацията на Европа“	24

Австрия

Социалните ботове срещу Глобалния договор за миграцията

Какво се е случило?

През декември 2018 г. от 164 държави в Маракеш беше подписан „Глобален договор за безопасна, организирана и законна миграция“ подготвен от ООН. Този договор беше широко обсъждан и използван от десните групи за разпалване на омраза срещу бежанците и мигрантите.

Какъв е проблемът?

В допълнение към дискусиите на десните групи, маса социални ботове бяха програмирани да туитват срещу международния договор. Те бяха създадени, за да разпространяват невярна информация за споразумението, т.е. че германското правителство лъже своите граждани. Като цяло пактът за миграция се обсъжда интензивно и в Австрия. През седмиците, предхождащи подписването, невярната информация за него става вирусна. В крайна сметка австрийското правителство взема решение срещу договора. Доминираща сила в разпространението на невярна информация за споразумението беше [unzensuriert.at](https://www.unzensuriert.at). Този крайно десен вестник има много политически, лични и финансови връзки с Партията на свободата на Австрия (крайно дясна популистка и национално-консервативна политическа партия) и други крайни десни кръгове. Освен всичко останало, те твърдят, че договорът ще има за цел да потисне свободата на печата и да принуди журналистите да публикуват позитивни статии за миграцията. Дискредитирайки утвърдени медии, като например медиите Ö1 (австрийска радиостанция, един от четирите национални канала, опериран от австрийския обществен оператор ORF), [unzensuriert.at](https://www.unzensuriert.at) твърди, че „установените медии“ пропагандират в полза на договора. Освен това дясно-екстремисткото движение Identitäre атакува онлайн договора и в Youtube, където използва канала на Мартин Селнер, в който предоставя грешна информация за споразумението, за която има като реакция 162 418 мнения.

UN Migrationspakt stoppen - Nicht in unserem Namen!

162.418 Aufrufe

9009

316

TEILEN

SPEICHERN

...

Източници публикували фалшиво съдържание

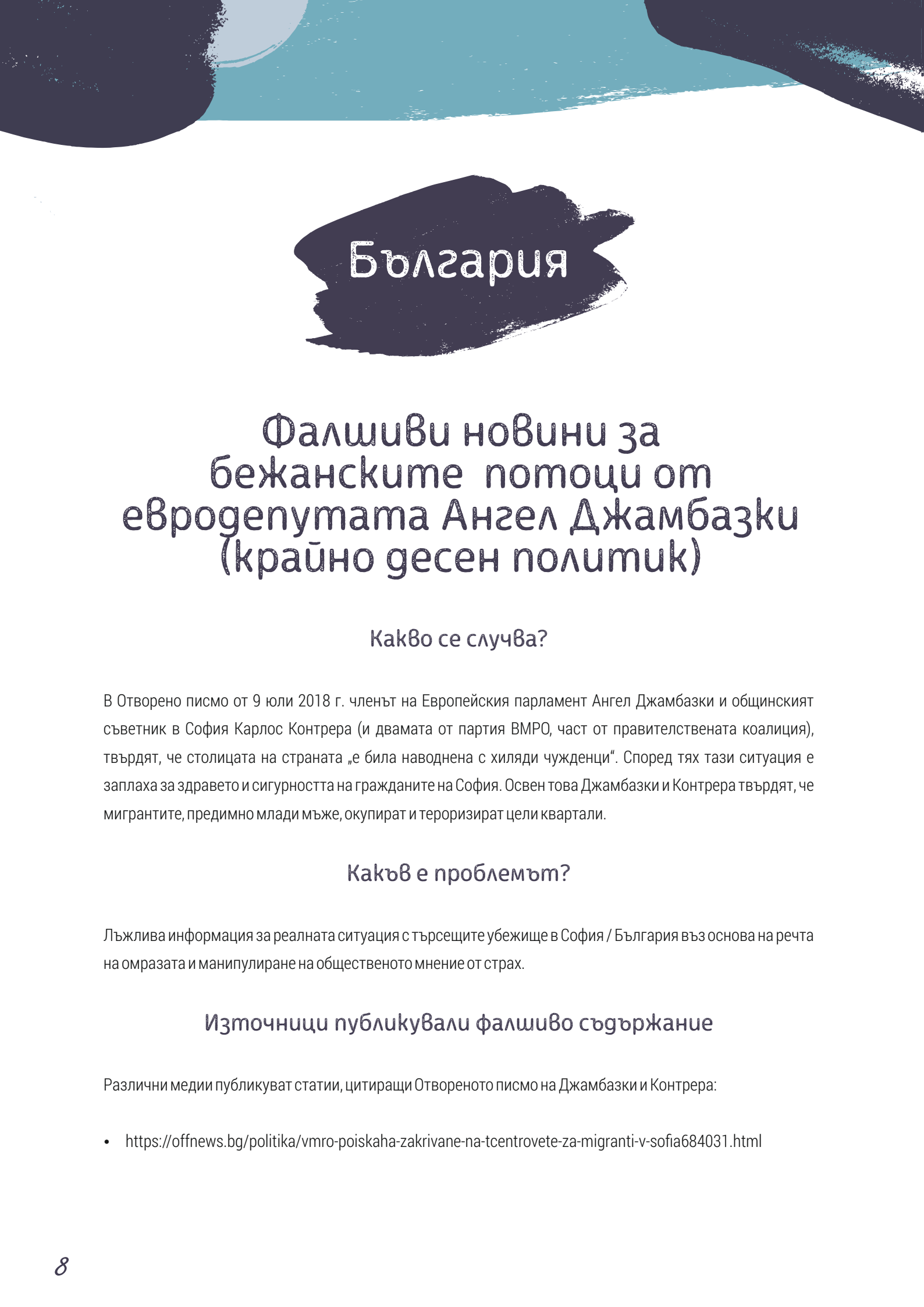
- Unzensuriert.at. 7.10.2018. UN-Migrationspakt: Propaganda started. Retrieved from: <https://www.unzensuriert.at/content/0027914-UN-Migrationspakt-Propaganda-startet>
- Unzensuriert.at. 25.11.2018. AfD-Politiker sieht Pressefreiheit durch UN-Migrationspakt massiv bedroht. Retrieved from: <https://www.unzensuriert.at/content/0028310-AfD-Politiker-sieht-Pressefreiheit-durch-UN-Migrationspakt-massiv-bedroht>
- Sellner, Martin. 16.9.2018. Youtube: UN Migrationspakt stoppen: Nicht in unserem Namen. Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=VK6h14I3A60>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието

- Der Standard, 10. 12.2018. Social Bots machten im Netz Stimmung gegen Migrationspakt. Retrieved from: <https://derstandard.at/2000093566193/Social-Bots-machten-im-Netz-Stimmung-gegen-Migrationspakt>
- Die Presse. 10.12.2018. Social Bots machten Stimmung gegen Migrationspakt. Retrieved from: <https://diepresse.com/home/ausland/aussenpolitik/5543837/Social-Bots-versus-UNMigrationspakt>

Идеи и задачи за работа в DETECT-студиото

- Видеоанализи: [Ако е необходимо активирайте субтитри на английски]. Учениците гледат видеоклипа на Мартин Селнер и отговарят на следните въпроси: Какви думи и изрази използва Селнер, за да убеди зрителите си? Концентрирайте се върху термините „масова миграция“, „критична“, „антидемократична“. Какво се опитва да постигне с избора си на думи? Как Селнер оправдава твърдението си, че пактът е антидемократичен? Изследвайте репрезентативната демокрация и разберете дали твърденията ѝ са основателни. За какви групи хора говори Селнер? Приемлива ли е тази класификация? Какво говори против това? Селнер многократно чете части от текстове. Превежда и текстове на английски. Как оценявате превода? Правилно ли е или е фалшифицирано съдържанието (ако да, до каква степен)? (Ключова дума: критични медии) [Ако гледате видеоклипа на английски, сравнете текста с английските субтитри.] Вижте коментарите! Какви чувства се изразяват в тях? Как биха могли да възникнат такива?
- Чат ботове: Социалните ботове вече са добре развити, така че е трудно да ги различим от хората. Учениците формират екипи от двама души. Заедно те изследват какви видове чат ботове има и кои теми ги интересуват. След това те избират чат бот и започват разговор с него. Учениците трябва да отговорят на следните въпроси: Ботът отговаря ли правилно на вашите въпроси? На какви въпроси ботът не отговаря правилно или не знае отговора? Как ботът ще отговори на вашите съобщения, така че отговорът да е подходящ? Опитайте да проверите предположението си! Можете ли да проведете (смислен) разговор за политика с вашия бот? Ако напишете този бот, например в Twitter, бихте ли разпознали, че е бот? Ако е така, как бихте го открили?

България

Фалшиви новини за бежанските потоци от евродепутата Ангел Джамбазки (крайно десен политик)

Какво се случва?

В Отворено писмо от 9 юли 2018 г. членът на Европейския парламент Ангел Джамбазки и общинският съветник в София Карлос Контрера (и двамата от партия ВМРО, част от правителствената коалиция), твърдят, че столицата на страната „е била наводнена с хиляди чужденци“. Според тях тази ситуация е заплаха за здравето и сигурността на гражданите на София. Освен това Джамбазки и Контрера твърдят, че мигрантите, предимно млади мъже, окупират и тероризират цели квартали.

Какъв е проблемът?

Лъжлива информация за реалната ситуация с търсещите убежище в София / България въз основа на речта на омразата и манипулиране на общественото мнение от страх.

Източници публикували фалшиво съдържание

Различни медии публикуват статии, цитиращи Отвореното писмо на Джамбазки и Контрера:

- <https://offnews.bg/politika/vmro-poiskaha-zakrivane-na-tcentrovete-za-migranti-v-sofia684031.html>

- <https://www.mediapool.bg/vmro-iska-zakrivane-na-migrantskite-tsentrove-v-sofiya-news281257.html>
- <https://www.segabg.com/node/6677>
- <https://www.dnes.bg/obshtestvo/2018/07/09/vmro-nastoiavat-da-se-zakriiat-centrovete-za-migranti-v-sofiia.381698>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието

- 27 юли 2018: mediapool.bg публикува статия „Вярно или не? ВМРО: Тълпи от нелегални мигранти тероризират София“ (имат и статия, цитираща писмото, виж 3): <https://www.mediapool.bg/vyarno-ili-ne-vmro-talpi-ot-neza-konni-migranti-podlozhiha-na-terror-sofiya-news281977.html>
- Според тази статия публичните данни на Държавната агенция за бежанците и МВР показват, че броят на пристигащите търсещи убежище за периода януари-юли 2018 г. е най-ниският след 2012 г. Уебсайт на Държавната агенция за бежанците: <https://aref.government.bg/bg/node/238>
- Министерство на вътрешните работи, уебсайт на Дирекция „Миграция“: <https://mvr.bg>
- Също така статистическите данни на МВР не доказват твърдението на Джамбазки и Контрара, че търсещите убежище тероризират София – броят на престъпленията, извършени от чужденци, е няколко пъти по-малък от броя на престъпленията, извършени от български граждани. Министерство на вътрешните работи, уебсайт на Столичната дирекция на МВР <https://www.mvr.bg/sdvr>
- Твърденията на Джамбазки и Контера са показани като фалшиви от премиера Бойко Борисов и вицепремиера, министъра на отбраната и лидер на същата партия (ВМРО) Красимир Каракачанов. Протокол, Министерски съвет, 18.07.2018: http://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=Pqo/Gh2hWezuiUa CtLOlog==

Идеи и задачи за работа в DETECT-студията

Дискусия за речта на омразата, манипулиране на политическия дискурс, как медиите, възпроизвеждащи новини, не винаги представят информация, а мнения на политици, упражнения как да търсят информация в институционални уебсайтове и как да проверяват политическите изявления.

Ден на възпоменание на жертвите на комунизма: фалшиви снимки

Какво се случва?

На 1 февруари България отдава почит на жертвите на комунистическия режим. По този повод медиите публикуват фотоматериали за визуализиране на действията на Народния съд от 1945 г., за загиналите на 30 000 души след установяването на новия режим и жестокостта на комунистическите концентрационни лагери. Писателят, бивш дипломат и правозащитник Леа Коен, прави проучване, показващо, че повечето снимки са от други събития като депортирането на евреи от Македония, която е била под управлението на българска администрация в този период, показващи хора в Аушвиц и т.н. Нейният пост във Facebook има 1.4 К споделяния.

Какъв е проблемът?

Някои медии използват некоректни снимки, за да илюстрират исторически събития. В същото време една единствена публикация във Facebook от човек с определено влияние служи като доказателство, че тези снимки са използвани некоректно, без да има цитиран надежден източник.

Източници публикували фалшиво съдържание:

- https://www.actualno.com/chronicles/naj-masovata-ekzekucija-na-narodnija-syd-na-bylgarski-oficeri-i-politici-news_590797.html
- <https://trafficnews.bg/urok-po-istorija/predi-74-godini-e-izvarsheno-edno-nai-golemite-zlodeianii-130656/>
- <http://istinata.net>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието.

За някои от снимките от публикацията на Леа Коен във Facebook има и други доказателства, които представляват различни исторически събития. Например:

Еврейските жени бяха изгонени от Гърция по време на Холокоста.

Източник: Courtesy of the Ghetto Fighters' House

<https://www.haaretz.com/jewish/.premium-greece-passes-jewish-law-of-return-1.5337359>

Война срещу човечеството: еврейски затворници в концентрационния лагер Ebensee в Австрия след освобождението от американските войници през май 1945 г.

Източник: ALAMY: <https://www.telegraph.co.uk/films/denial/why-holocaust-case-matters/>

Тракийски евреи се струпваха на кораб, използван за депортация.

Източник: US Holocaust Memorial Museum

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/photo/thracian-jews-crowded-onto-a-ship-used-for-deportations>

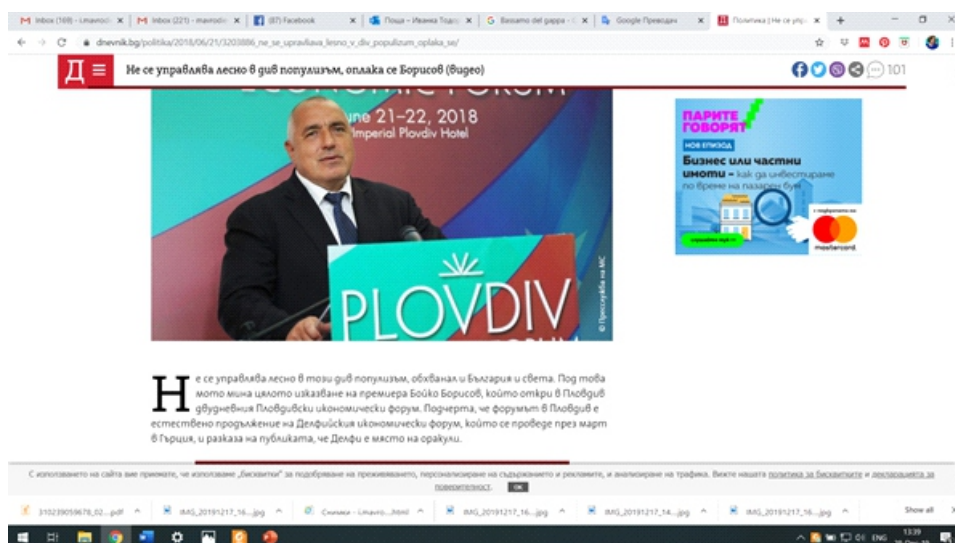
Игеи и загачи за работа в DETECT-студиото

- Дискусия за ролята на снимковия материал в съвременните медии, включително в социалните медии.
- Упражнете се как да търсите изображения в Google и да проверите какво всъщност представляват.
- Дискусия за ролята на лицата, които създават мнение в социалните медии, и за доказателствата, които те предоставят, за да подкрепят своите аргументи и изявления.

Фалшива новина = невежество на политическите лидери

Какво се случва?

В своето изявление на откриването на двудневния Пловдивски икономически форум на 21-22 юни 2018 г., в хотел Империал Парк, премиера Бойко Борисов подчертава, че форумът в Пловдив е естествено продължение на икономическия форум в Делфи и разказва на публиката, че Делфи е място на оракули. „Не се управлява лесно в този див популизъм, обхванал и България и света“ е мотото на неговото слово.

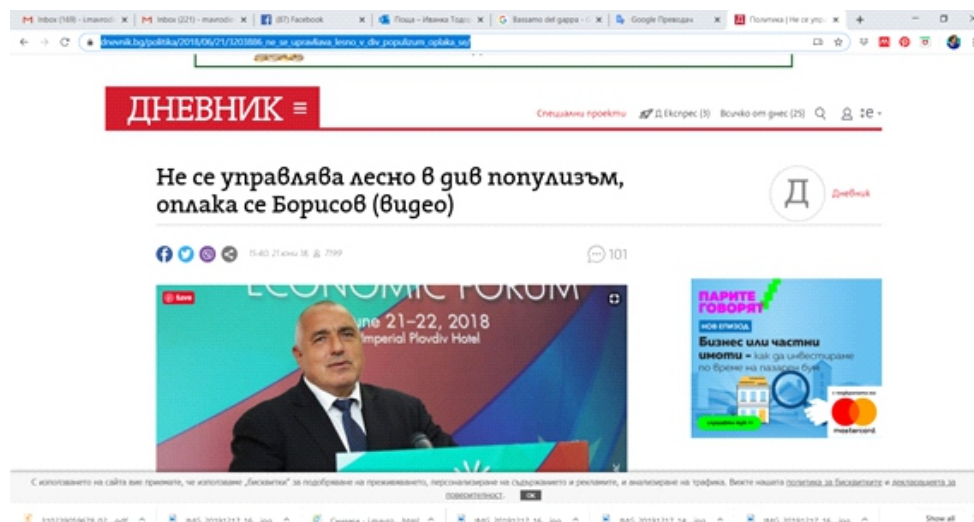
Какъв е проблемът?

Липса на познания за древна история, съвременни дейности, международна организация, форум и популистски подход, за да се обърне внимание на медиите и гражданите. Държавниците, журналистите, гражданите трябва да сравняват информацията и да намерят официални източници, достоверни доказателства и да извличат факти от различни курсове.

Източници публикували фалшиво съдържание

- Вестник Дневник, онлайн версия

https://www.dnevnik.bg/politika/2018/06/21/3203886_ne_se_upravljava_lesno_v_div_populizum_oplaka_se

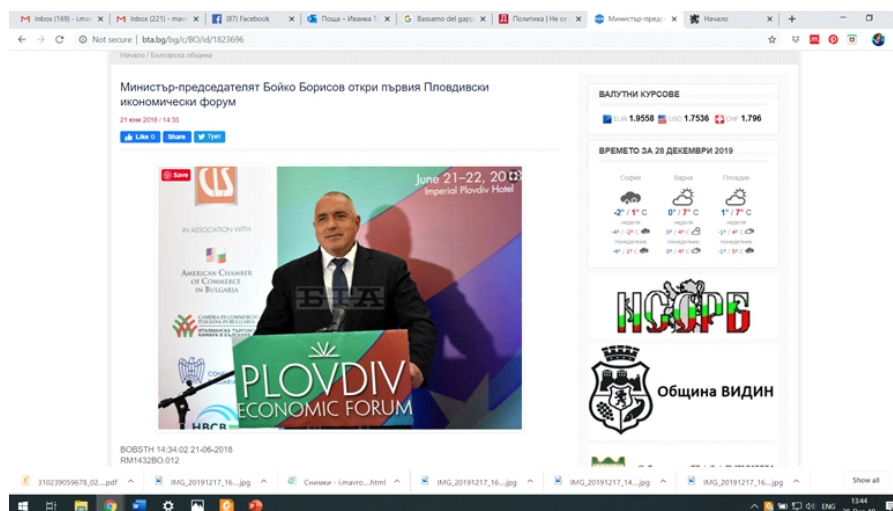
- Вестник Сега, онлайн издание.
<http://old.segabg.com/article.php?id=909904>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието

Източници за Пловдивския икономически форум

- "Първият пловдивски икономически форум, озаглавен „Сложният контекст на растеж“, започва утре. Форумът ще се проведе в хотел Империял Пловдив в четвъртък и петък, 21-22 юни 2018 г. Повече от осемдесет видни личности от България и Европа ще говорят на форума, което ще даде възможност да бъдат идентифицирани и оценени ключови предизвикателства пред икономическия растеж." Пловдив онлайн: Plovdiv Online: <https://plovdiv-online.com>

- Българска телеграфна агенция: <http://www.bta.bg/bg/c/BO/id/1823696>
- МЕНИДЖЪР NEWS: <https://www.manager.bg/biznes/boyko-borisov-shche-otkrie-prviya-plovdivski-ikonomicheski-forum-na-21-yuni>
- Plovdiv News: <https://www.plovdivnews.bg/plovdiv/item/65109-boiko-borisov-otkriva-vazhen-ikonomicheski-forum-v-plovdiv>

Източници за Икономическия форум в Делфи:

- Официален сайт на форума: <http://www.delphiforum.gr/>
- Център за либерални стратегии: <http://www.cls-sofia.org/bg/partners/delphi-economic-forum-212.html>
- Econ.bg: <https://econ.bg>

Източници за Делфийския оракул:

- National Geographic: <https://www.nationalgeographic.com/history/magazine/2019/03-04/ancient-greece-ruins-of-delphi/>
- Wikipedia: <https://bg.wikipedia.org/>
- <https://greeklandscapes.com/delphi/>

Игеи и задачи за работа в ДЕТЕСТ-стигуото

Инструкцията трябва да включва кратка информация за случая, както и ясно обяснение как да се намери информация от различни официални и достоверни източници. Следващата стъпка включва сравнение между източниците, като се използва метода на критично четене. Последната стъпка включва заключение ролята за фалшивите новини и ролята на социалните мрежи и онлайн медии. Учениците имат шанс и добри възможности да развият дигиталната грамотност и гражданските знания и да бъдат активни граждани в реална и виртуална среда.

Фалшиви новини за стипендии на ромски ученици

Какво се случва?

Проектът „Подкрепа на ромски ученици за успешно завършване на средното образование“ е с продължителност от две години. Бюджетът е 561 000 евро, от които 60% се осигуряват от Ромския образователен фонд и 40% от Министерството на образованието и науката. Изпълнението е поверено на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ), създаден през 2006 г. със задачата да прилага политиката на Министерството на образованието и науката в областта на образователната интеграция. В рамките на проекта се предвижда да се отпуснат общо 1 200 стипендии за двете учебни години – 2016–2017 и 2017–2018.

В предаване по bTV, министърът на образованието Меглена Кунева представя редица факти свързани с ранното отпадане от училище и необходимостта да се вземат мерки за намаляване на процента. „Министерството на образованието и науката заявява, че целта на стипендиите е да задържат ромските деца в училище. По неофициални данни 20% от децата, постъпващи в първи клас, са роми, но броят им намалява. В седмия клас от ромски произход са 7% от учениците, а в 12 клас - само 1%.“

Какъв е проблемът?

Публикувана е фалшива информация за тези стипендии, озаглавена „Със стипендии от 30 евро, мотивираме циганите да завършат гимназия“.

Някои от медиите и няколко националистически партии и организации използват проекта като пример за разделяне на българското общество по етнос и социален статус. Медийните публикации са основно в електронни версии на вестници и онлайн медии. Повечето публикации включват изображения или видео кадри в текста, но някои от фотографиите не са свързани със съдържанието по конкретната тематика, а по-скоро показват ромски деца в открити пространства в квартали, което предполага, че те не са в училище.

Националистически ориентирани политически партии, представявани от Валери Симеонов и Красимир Каракачанов, използват законодателната власт и парламентарната трибуна вместо телевизионни студия, за да обявят тезите си срещу проекта. Политическите партии се стремят да извлекат дивиденди.

Източници публикували фалшиво съдържание

- <https://news.bg/education/s-po-eur-30-stipendii-motivirame-tsigancheta-dazavarshatgimnaziya.html>
- <https://news.bg/education/s-vnezapni-proverki-kuneva-shte-proveryava-dali-tsiganchetata-stipendianti-sa-v-klas.html>
- <https://news.bg/education/zashto-darzhavata-da-plashta-chastnite-urotsi-na-tsiganchetata-protestirat-uchenitsi-pred-mon.html>
- <https://news.bg/education/1300-tsigancheta-kandidatstvali-za-stipendii.html>
- <http://www.dnes.bg/obrazovanie/2016/10/21/roditeli-vystanaha-zashto-da-ima-stipendii-samo-za-romcheta.319407>
- <https://nova.bg/news/view/2016/10/22/162596>
- <http://www.dnes.bg/obrazovanie/2016/10/26/naprejenie-i-sred-romite-za-stipendiite-ot-mon.319979>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието:

- Официален сайт на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства: <http://coiduem.mon.bg/>
- Официален сайт на Министерството на образованието и науката: <https://www.mon.bg>
- <http://www.mediapool.bg/okolo-600-romski-uchenitsi-shte-poluchat-stipendii-za-da-prodalzhat-uchilishte-news255362.html>
- <https://trud.bg>
- <https://www.dnes.bg/obshtestvo/2016/10/18/600-romcheta-sys-stipendii-po-obrazovatelyn-proekt.319073>
- <http://btvnovinite.bg/article/bulgaria/mon-dava-stipendii-na-romski-uchenici-za-da-zavarshat-obrazovanieto-si.html>
- <http://www.segabg.com/article.php?id=827287>
- <http://www.banker.bg/obshtestvo-i-politika/read/kuneva-zashtiti-stipendiite-za-romski-deca>
- <http://www.dnes.bg/obrazovanie/2016/10/24/smetkite-na-kuneva-sochat-700-romcheta-s-30-stipendiia-za-shkolo.319719>
- <https://dariknews.bg/regioni/veliko-tyrnovo/centyr-amalipe-stipendiite-za-romskite-uchenici-shte-namalqt-otpadaneto-ot-uchilishte-1617354>
- <http://btvnovinite.bg/article/bulgaria/obshtestvo/stipendiite-za-romski-uchenici-integracija-ili-diskriminacija.html>
- <http://baricada.org/2016/10/27/stipendii-za-romi-ili-obrazovanie-pod-naem/>, последно посещение на 10.01.2018.
- http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2016/10/27/2851313_durjavnite_pari_za_romski_stipendii_sa_2_ot_sredstvata/

Идеи и задачи за работа в DETECT-студиото.

Учениците, участници в DETECT-студиото се разделят на две групи. Първата група има за задача да се запознае с информация от уебсайтове, които дезинформират и манипулират читателите. Втората група има задачата да се запознае с информацията от уебсайтовете, които представят коректно проекта. След това двете групи обобщават новата информация, която са получили, и споделят своите възгледи. В дискусиата, водена от учителя, се обсъждат мислите, чувствата и нагласите на участниците в двете групи. Упражнението завършва със заключението, че е необходимо да се търсят повече източници и да се анализира критично информацията, представена онлайн.

Липсата на прозрачност на публичното финансиране срещу превземането на гържавата. Случаят с финансиране на Националния дворец на културата за Българското ротационно председателство на ЕС

Какво се случи?

България харчи сляпо за европейското председателство: Няма институция, която да каже каква сума е изразходвана за подготовката и колко пари остават за 2018г. „Темата обаче изобщо не е европейска. Става дума за ремонти и прахосничество на публични средства. И всичко това е на фона на два поредни ремонта на пространството около НДК за общо почти 17 млн. лв. В медиите се появява нов израз - „НДК гейт“ (https://m.offnews.bg/news/Razsledvane_68/Natcionalen-dvoretc-na-razhishteniето_672016.html).

„Много работа, 45 милиона лева, скандали, протести, смяна на директорите. Ето как последните месеци бяха прекарани в подготовката на най-важната сграда за българското председателство на Съвета на ЕС – НДК. Днес Дворецът отвори врати, за да покаже как изглежда дни преди в него да влезе част от върха на Европейския съюз. Министърът на българското председателство Лиляна Павлова и министърът на културата Боил Банов, директорът на НДК Ангел Митев и шефът на борда на директорите разведоха журналисти из двореца.“ (<https://offnews.bg/obshtestvo/finalno-ndk-sled-golemia-remont-snimki-671413.html>).

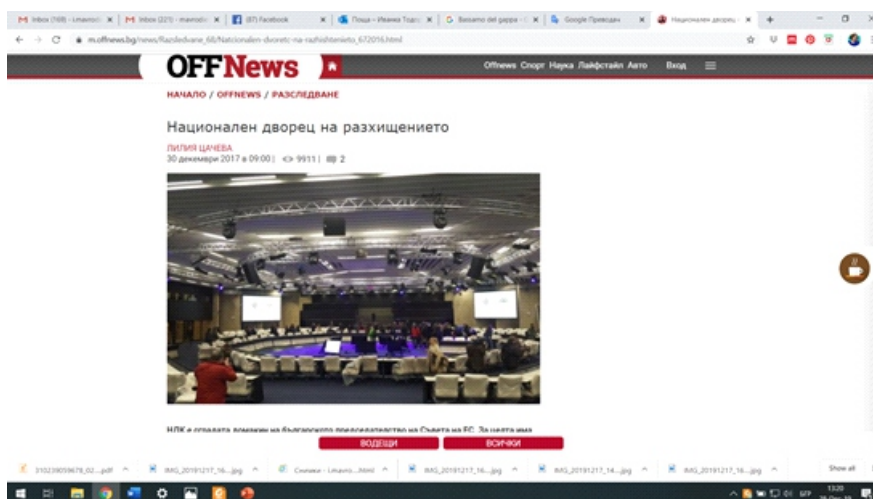
Статията започва така: „България не знае колко от планираните 150 милиона лева за председателството на Съвета са изразходвани и колко остават. Единствената сигурна цифра досега, посочена от министъра на културата Боил Банов е, че ремонтът на НДК струва 45 милиона лева. С тази сума са ремонтирани 90 000 квадратни метра от общо 123 000 квадратни метра в Националния дворец на културата, който ще бъде основният център за събития в България във връзка с председателство, което започна на 1 януари 2018г.“

Какъв е проблемът?

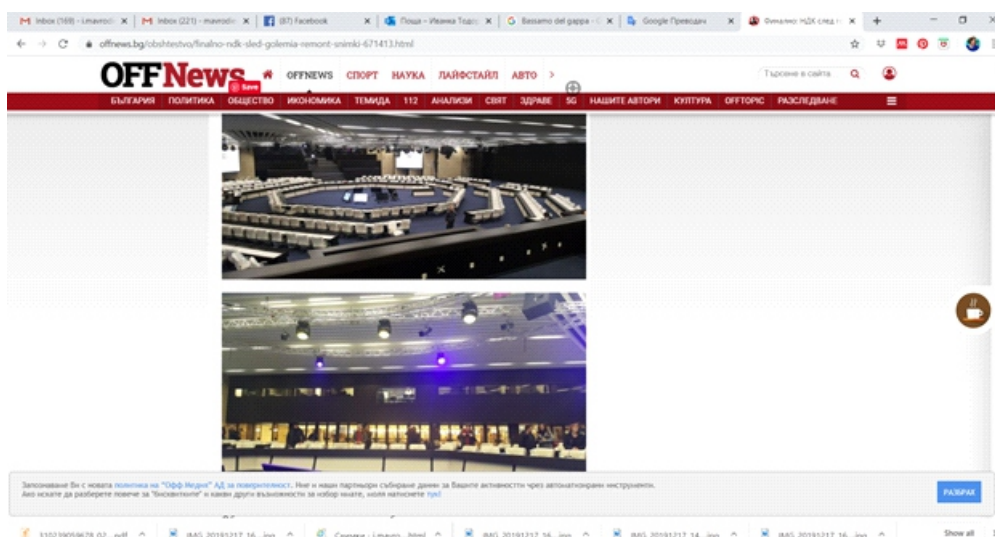
Националният дворец на културата е официалното място на българското европейско председателство. Българските медии пишат, че са похарчени много пари и няма прозрачност и контрол върху средствата и качеството на обновяването на НДК. Гражданите се съмняват в корупция и харчене на пари за ненужни или маловажни неща.

Източници публикували фалшиво съдържание

- https://m.offnews.bg/news/Razsledvane_68/Nacionalen-dvoretc-na-razhishtenieto_672016.html

- <https://offnews.bg/obshtestvo/finalno-ndk-sled-golemia-remont-snimki-671413.html>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието:

- Официалният сайт на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз: <https://eu2018bg.bg>
- Official activities, delegates, events: <https://eu2018bg.bg/bg/news/1498>
- Security System: <https://eu2018bg.bg/bg/news/44>
- Official results after the pool conducted at the end of the Bulgarian Presidency: <https://eu2018bg.bg/>
- Newspaper Dnevnik: https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2017/09/28/3049603_remontut_na_ndk_nabubna_do_nad_40_mln leva_parite_pak
- Media Group Investor: <https://www.investor.bg/ikonomika-i-politika/332/a/12-mln-lv-struva-sistemata-za-sigurnost-v-ndk-izgradena-za-evropredsedatelstvoto-252365>
- Online Media Barivadata: <https://baricada.org/2018/04/25/snimki-remont>
- Online media – Invesigation Journalism: <https://www.razkritia.com>
- Darik Radio: <https://dariknews.bg>

Идеи и задачи за работа в DETECT-студиято

Как да подобрим дигиталното гражданство? Много е важно да се обясни, че държавните институции трябва да носят отговорност по време на инвестиционния процес, а медиите и неправителствената организация играят ключова роля в гражданското общество във връзка с прозрачността, с лицата, вземащи решения и качеството на обновяването, и всичко това е свързано с репутацията на Република България като член на Европейския съюз. Информацията, публикувана онлайн, може да бъде прочетена критично и е задължително да се комбинира дигиталната грамотност със знанията на гражданското общество и ролята на гражданите в дигиталния свят и в обществото. Задачи: Учениците трябва да намерят информацията от различни онлайн източници и да я сравнят. Те могат да следват изискванията за фалшиви новини стъпка по стъпка и могат да разследват процеса на създаване, установяване и излъчване на фалшиво съдържание. Учителите могат да препоръчат сайтове и да организират проверка на факти. Например: Poynter - International Fact Checking Network (<https://www.poynter.org>).

Хърватия

„Обигени мюсюлмани“ атакуват коледно дърво

Какво се случва?

Вирусно видео показва кадри на група от хора, които изглеждат от арабско говорещи страни, събрани около украсено коледно дърво в обществено пространство. Някои хора разклащат коледната елха, а други дори я катерят и сякаш вземат предмети от клоните ѝ и ги хвърлят в заобикалящата ги тълпа.

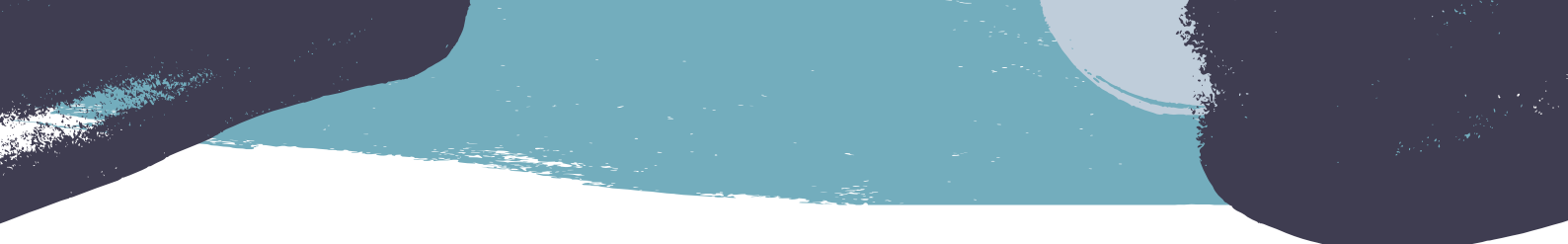
В редица медии на запад бяха отправени твърдения, че видеото е заснето в МОЛ, за който алтернативно се съобщава, че е във Франция, Германия, Норвегия, Швеция, САЩ или в редица други западни страни. Медиите, които публикуват видеото, обикновено го покрепят с твърдения, че видеото показва мигранти, които опустошават или ограбват коледно дърво.

Всъщност видеото показва кадри на група хора в Египет – вероятно членове на християнската религиозна група, участващи в коледна традиция, която включва скриване на малки подаръци в коледни елхи, за да ги намерят и разпространят други хора. Тази традиция съществува под някаква форма в много страни по света.

Каква е проблемът?

Кадрите представляват група хора, разтърсваща коледно дърво. Но:

- Кои са хората от записа? Откъде идват, какви сигнали за тяхната националност или религия имаме на разположение?
- Какво точно правят хората от записа? Какво намерение или емоция изразяват, докато го правят?
- Има ли други хора (неучастници) в записа? Какво правят и как действат?

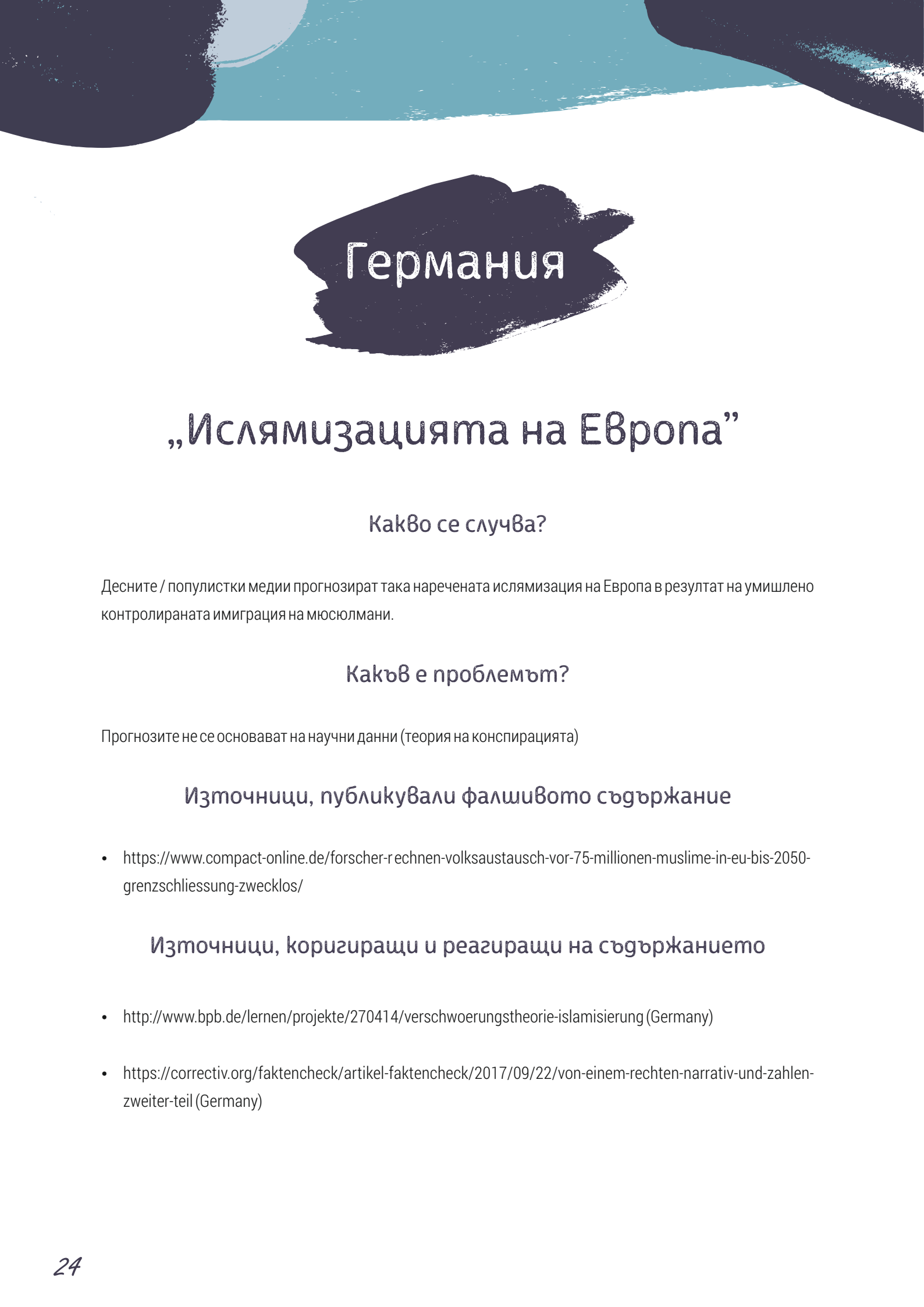

Източници публикували фалшиво съдържание

- <http://archive.is/MX1IG/image>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието

- <https://faktograf.hr/2018/12/13/davorin-karacic-izvijestio-o-migrantskoj-pljacki-bozicnog-drvca-u-nje-mackoj/>
- <https://www.snopes.com/fact-check/offended-muslims-attack-christmas-tree/>

Германия

„Ислямизацията на Европа”

Какво се случва?

Десните / популистки медии прогнозираят така наречената ислямизация на Европа в резултат на умишлено контролираната имиграция на мюсюлмани.

Какъв е проблемът?

Прогнозите не се основават на научни данни (теория на конспирацията)

Източници, публикували фалшивото съдържание

- <https://www.compact-online.de/forscher-rechnen-volksaustausch-vor-75-millionen-muslime-in-eu-bis-2050-grenzschiessung-zwecklos/>

Източници, коригиращи и реагиращи на съдържанието

- <http://www.bpb.de/lernen/projekte/270414/verschwoerungstheorie-islamisierung> (Germany)
- <https://correctiv.org/faktencheck/artikel-faktencheck/2017/09/22/von-einem-rechten-narrativ-und-zahlen-zweiter-teil> (Germany)